Euroopan parlamentti
2024-2029

Ulkoasiainvaliokunta

2025/2020(INI)

18.2.2025

MIETINTÖLUONNOS

Montenegroa koskevista komission vuosien 2023 ja 2024 kertomuksista
(2025/2020(INI))

Ulkoasiainvaliokunta

Esittelijä: Marjan Šarec

PR_INI

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PERUSTELUT 9

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA.....11

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Montenegroa koskevista komission vuosien 2023 ja 2024 kertomuksista (2025/2020(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Montenegron tasavallan välisen vakautus- ja assosiaatiosopimuksen[1], joka tuli voimaan 1. toukokuuta 2010,

– ottaa huomioon Montenegron 15. joulukuuta 2008 jättämän Euroopan unionin jäsenyyttä koskevan hakemuksen,

– ottaa huomioon 9. marraskuuta 2010 annetun komission lausunnon Montenegron Euroopan unionin jäsenyyttä koskevasta hakemuksesta (COM(2010)0670), 16.–17. joulukuuta 2010 tehdyn Eurooppa-neuvoston päätöksen myöntää Montenegrolle ehdokasmaan asema ja 29. kesäkuuta 2012 tehdyn Eurooppa-neuvoston päätöksen avata EU-jäsenyysneuvottelut Montenegron kanssa,

– ottaa huomioon liittymistä valmistelevan tukivälineen (IPA III) perustamisesta 15. syyskuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1529[2],

– ottaa huomioon Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvutukivälineen perustamisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1449[3],

– ottaa huomioon 19.–20. kesäkuuta 2003 Thessalonikissa pidetyn Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmät,

– ottaa huomioon 13. joulukuuta 2023 ja 18. joulukuuta 2024 Brysselissä pidettyjen EU:n ja Länsi-Balkanin huippukokousten julkilausumat,

– ottaa huomioon 28. elokuuta 2014 käynnistetyn Berliinin prosessin,

– ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin talous- ja investointisuunnitelma” (COM(2020)0641),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2023 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2023)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Montenegro 2023 Report” (SWD(2023)0694),

– ottaa huomioon 8. marraskuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Länsi-Balkanin uusi kasvusuunnitelma” (COM(2023)0691),

[1] EUVL L 108, 29.4.2010, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
[2] EUVL L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] EUVL L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ottaa huomioon 20. maaliskuuta 2024 annetun komission tiedonannon laajentumista edeltävistä uudistuksista ja politiikkojen uudelleentarkastelusta (COM(2024)0146),

– ottaa huomioon 24. heinäkuuta 2024 annetun komission tiedonannon ”Oikeusvaltiokertomus 2024” (COM(2024)0800) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, joka koskee oikeusvaltion tilannetta Montenegrossa ”2024 Rule of Law Report – The rule of law situation in the European Union. Country Chapter on the rule of law situation in Montenegro” (SWD(2024)0829),

– ottaa huomioon 30. lokakuuta 2024 annetun komission tiedonannon ”Vuoden 2024 tiedonanto EU:n laajentumispolitiikasta” (COM(2024)0690) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Montenegro 2024 Report” (SWD(2024)0694)

– ottaa huomioon 31. toukokuuta 2023 ja 13. kesäkuuta 2024 annetut komission yleiskatsauksen ja maakohtaiset arvioinnit Montenegron talouden uudistusohjelmasta ja neuvoston 16. toukokuuta 2023 hyväksymät EU:n sekä Länsi-Balkanin maiden ja Turkin välillä käydyn talous- ja rahoitusalan vuoropuhelun yhteiset päätelmät sekä neuvoston 14. toukokuuta 2024 hyväksymät EU:n sekä Länsi-Balkanin kumppaneiden, Turkin, Georgian, Moldovan tasavallan ja Ukrainan välillä käydyn talous- ja rahoitusalan vuoropuhelun yhteiset päätelmät,

– ottaa huomioon 22. kesäkuuta 2021, 13. joulukuuta 2021, 29. tammikuuta 2024, 26. kesäkuuta 2024 ja 16. joulukuuta 2024 järjestetyt EU:n ja Montenegron hallitustenväliset liittymiskonferenssit,

– ottaa huomioon 14. heinäkuuta 2022 pidetyn EU:n ja Montenegron vakautus- ja assosiaationeuvoston 11. kokouksen,

– ottaa huomioon julistuksen ja suositukset, jotka hyväksyttiin EU:n ja Montenegron parlamentaarisen vakautus- ja assosiaatiovaliokunnan 31. lokakuuta 2024 ja 1. marraskuuta 2024 pidetyssä 22. kokouksessa,

– ottaa huomioon Montenegron liittymisen Natoon 5. kesäkuuta 2017,

– ottaa huomioon 10. tammikuuta 2022 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 01/2022 ”EU:n tuki oikeusvaltioperiaatteen edistämiselle Länsi-Balkanilla: perustavanlaatuiset ongelmat istuvat edistämispyrkimyksistä huolimatta sitkeässä”,

– ottaa huomioon 23. marraskuuta 2022 antamansa suosituksen neuvostolle, komissiolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle EU:n uudesta laajentumisstrategiasta[4],

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Montenegrosta,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A10-0000/2025),

[4] EUVL C 167, 11.5.2023, s. 105.

A. ottaa huomioon, että laajentuminen on EU:n ulkopolitiikan keskeinen väline ja strateginen geopoliittinen investointi rauhaan, vakauteen, turvallisuuteen ja vaurauteen;

B. toteaa, että kutakin maata arvioidaan sen omien ansioiden perusteella;

C. ottaa huomioon, että Montenegro on edennyt liittymisprosessissa pisimmälle, ja liittymiselle onkin maassa merkittävä tuki;

Sitoutuminen EU-jäsenyyteen

1. panee merkille, että Montenegro on erittäin sitoutunut EU-liittymisprosessiin ja vahvistaa täyden tukensa maan tulevalle EU-jäsenyydelle;

2. suhtautuu myönteisesti Montenegron selvään edistymiseen sen toteuttaessa EU:hun liittyviä uudistuksia ja toimia, joiden tukena ovat kunnianhimoinen aikataulu ja poliittisten toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten yhteinen toiminta; antaa Montenegrolle tunnustusta siitä, että se on täyttänyt lukujen 23 ja 24 välitavoitteet ja että sille laadittu välitavoitteita koskeva arviointiraportti oli myönteinen; pitää myönteisenä, että neuvottelulukuja on suljettu kolme lisää, mikä nostaa suljettujen lukujen kokonaismäärän kuuteen;

3. kannustaa kaikkia poliittisia toimijoita keskittymään edelleen EU-integraatioprosessiin ja tarvittaviin uudistuksiin; korostaa, että tarvitaan poliittista vakautta, sitoutumista ja rakentavaa yhteistyötä yli puoluerajojen, jotta voidaan edetä kohti uusien lukujen sulkemista; korostaa, että hyväksytyt uudistukset on pantava tehokkaasti täytäntöön, jotta konkreettinen edistys voidaan taata;

4. pitää myönteisenä, että Montenegro on mukautunut täysin EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, mukaan lukien EU:n asettamat pakotteet, myös ne, jotka EU asetti Venäjälle sen aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan; kannustaa Montenegroa vahvistamaan pakotteiden täytäntöönpanoa ja välttämään niiden kiertämistä;

5. antaa Montenegrolle tunnustusta humanitaarisesta ja aineellisesta tuesta, jota se on Ukrainalle antanut; panee merkille, että Montenegrossa on suuri määrä ukrainalaispakolaisia;

6. on edelleen erittäin huolissaan pahantahtoisesta ulkomaisesta sekaantumisesta, pyrkimyksistä horjuttaa vakautta, hybridiuhkista ja disinformaatiokampanjoista, joiden takana on kolmansien maiden toimijoita, ja kehottaa Montenegroa ryhtymään vastatoimiin yhdessä EU:n ja Naton kanssa; kehottaa EU:ta ja Montenegron viranomaisia lisäämään montenegrolaisille suunnattua strategista viestintää laajentumisprosessin ja EU-jäsenyyden eduista;

7. pitää myönteisenä sitä, että Montenegron parlamentti on uusinut sitoumuksensa parlamentaariseen vakautus- ja assosiaatiovaliokuntaan;

Demokratia ja oikeusvaltioperiaate

8. tunnustaa Montenegron parlamentin keskeisen roolin liittymisprosessissa; panee huolestuneena merkille poliittiset boikotit ja saarrot sekä jälleen kiristyvät jännitteet ja

etnisen polarisoitumisen; kehottaa rakentavaan vuoropuheluun ja luomaan konsensusta kaikilla politiikan aloilla sekä asettamaan laadun etusijalle lainsäädännössä; kannustaa voimakkaasti osallistaviin ja avoimiin julkisiin kuulemisiin ja säännölliseen yhteistyöhön kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa päätöksenteossa;

9. kehottaa Montenegroa mukauttamaan vaaleja koskevan oikeudellisen kehyksensä täysin yhteensopivaksi EU:n normien kanssa ja panemaan täytäntöön Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston suositukset[5]; vaatii Montenegroa lisäämään poliittisten puolueiden rahankäytön avoimuutta ja valvontaa ja estämään valtion varojen väärinkäytön EU:n normeja noudattaen;

10. kehottaa Montenegron viranomaisia asettamaan kunnallisvaalien valtakunnallisen päivämäärän, koska tämä tehostaisi hallintoa, lievittäisi poliittisia jännitteitä ja vahvistaisi kunnallisten ja valtion instituutioiden vakautta ja tehokkuutta;

11. korostaa ammattimaisen, ansioihin perustuvan ja avoimen julkishallinnon merkitystä; kehottaa Montenegroa muuttamaan asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja panemaan sen täytäntöön;

12. pitää myönteisenä Montenegron sisällyttämistä komission vuoden 2024 oikeusvaltiokertomukseen;

13. näkee myönteisenä edistymisen, jota on tapahtunut oikeuslaitoksen tärkeiden uudistusten täytäntöönpanossa, uuden strategisen kehyksen hyväksymisessä ja pitkään avoimena olleiden tuomarinimitysten loppuunsaattamisessa;

14. kehottaa Montenegroa jatkamaan oikeudellisen kehyksensä, perustuslaki mukaan lukien, mukauttamista yhteensopivaksi EU:n lainsäädännön ja normien kanssa liittyen oikeuslaitoksen riippumattomuuden vastuuvelvollisuuden, puolueettomuuden, rehellisyyden ja ammattimaisuuden vaatimuksiin, panemaan täytäntöön vielä toteuttamattomat kansainväliset suositukset ja määrittämään tuomareiden ja syyttäjien eläkkeelle siirtymistä koskevat kriteerit eurooppalaisten normien mukaisesti;

15. panee merkille korruption torjunnassa toteutetut toimet, mukaan lukien uudet lait ja määräykset, joita on säädetty suojaamaan väärinkäytösten paljastajia; kannustaa Montenegroa jatkamaan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n säännöstöön ja normeihin ja ottamaan huomioon komission, Venetsian komission ja GRECOn suositukset;

16. panee merkille korruption ennaltaehkäisystä vastaavan viraston toiminnan ja kehottaa myöntämään sille riittävästi rahoitusta; kehottaa vahvistamaan korruption ennaltaehkäisyn kehystä;

17. rohkaisee Montenegroa mukauttamaan aselainsäädäntönsä EU:n lainsäädäntöön ja kansainvälisiin normeihin; on tyrmistynyt Cetinjen traagisesta joukkoampumisesta ja esittää surunvalittelunsa uhrien perheille;

18. kehottaa Montenegroa mukauttamaan viisumipolitiikkansa täysin EU:n viisumipolitiikkaan, erityisesti korkean turvallisuusriskin maita koskien;

[5] https://www.osce.org/odihr/elections/montenegro/542637.

Perusvapaudet ja ihmisoikeudet

19. pitää valitettavana, että yhteiskunnan haavoittuvimpia ryhmiä syrjitään edelleen; kehottaa Montenegroa hyväksymään uuden syrjinnän vastaisen lain, jolla parannetaan haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien oikeuksien toteutumista; korostaa, että kansallisten vähemmistöjen oikeuksien kunnioittaminen on olennainen osa EU:n säännöstöä;

20. tuomitsee kaikki vihapuheet ja -rikokset; pitää rasismin ja vihapuheen kriminalisointia myönteisenä kehitysaskeleena;

21. kehottaa Montenegron viranomaisia puuttumaan sukupuolten palkkaeroon, lisäämään naisten osallistumista päätöksentekoon ja ryhtymään toimiin sukupuolistereotypioita vastaan; on erittäin huolissaan sukupuoleen perustuvan väkivallan tapausten suuresta määrästä;

22. kiittää Montenegron uusia tiedotusvälineitä koskevia lakeja ja maan mediapolitiikkastrategiaa; vaatii nollatoleranssia toimittajiin kohdistuvaan painostukseen ja häirintään, myös julkisuuden henkilöiden harjoittamina; painottaa, että vanhojen tapausten seurannan on oltava tehokasta;

23. pitää valitettavana, että tiedotusvälineet ovat polarisoituneet voimakkaasti ja ovat alttiita poliittiselle ja ulkomaiselle vaikuttamiselle; kehottaa Montenegron viranomaisia takaaman, että julkisen palvelun yleisradioyhtiö voi toimia toimituksellisesti, instituutionaalisesti ja taloudellisesti riippumattomana; kehottaa kaikkia mediatoimijoita noudattamaan julkisen rahoituksen avoimuutta koskevia oikeudellisia vaatimuksia;

24. pitää myönteisenä vuoden 2023 väestölaskennan tulosten julkaisua; kannustaa sidosryhmiä käyttämään tuloksia syrjimättömällä tavalla;

25. kehottaa hallituksen ja kansalaisjärjestöjen välistä yhteistyöneuvostoa jatkamaan työtään;

Sovinto ja hyvät naapuruussuhteet

26. muistuttaa, että hyvät naapuruussuhteet ja alueellinen yhteistyö ovat laajentumisprosessin olennaisia osia; on tyytyväinen Montenegron aktiiviseen osallistumiseen alueellisissa yhteistyöaloitteissa;

27. pitää valitettavana, että neuvottelulukua 31 ei voitu sulkea joulukuussa 2024; kehottaa kaikkia osapuolia hakemaan ratkaisuja avoinna oleviin kahdenvälisiin kysymyksiin ja asettamaan Länsi-Balkanin asukkaiden edut etusijalle tulevaisuudessa; muistuttaa, että ratkaisemattomia kahdenvälisiä ja alueellisia kiistoja ei pitäisi käyttää estämään ehdokasmaiden liittymisprosesseja;

28. kannustaa Montenegroa ennakoivaan toimintatapaan sotarikostapausten käsittelyssä sekä varmistamaan, että uhrien oikeussuoja ja korvaukset toteutuvat;

Sosioekonomiset uudistukset

29. suhtautuu myönteisesti Montenegron liittymiseen SEPA-maksujärjestelmään, jonka käyttö alentaa kansalaisten ja yritysten kustannuksia;

30. suhtautuu myönteisesti Länsi-Balkanin kasvusuunnitelmaan ja Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvuvälineeseen; pitää ilahduttavana, että Montenegro on hyväksynyt uudistusohjelman, ja kannustaa panemaan sen täytäntöön kokonaisuudessaan; korostaa sidosryhmiä osallistavien kuulemisten merkitystä suunnittelu-, täytäntöönpano-, seuranta- ja arviointivaiheissa;

31. kannustaa Montenegroa hyödyntämään mahdollisimman hyvin EU:n rahoitusta ja jatkamaan petostentorjuntaa koskevan lainsäädäntönsä mukauttamista EU:n lainsäädäntöön; muistuttaa, että EU:n rahoitukseen liittyy ehtoja;

32. panee tyytyväisenä merkille Montenegron talouskasvun; kehottaa toteuttamaan lisätoimia, jotta budjettivajetta ja julkista velkaa saataisiin vähennettyä, ja jatkamaan edelleen välillisten verovapautusten lakkautuksia siltä osin, kun ne eivät ole yhdenmukaisia EU:n säännöstön kanssa;

33. kannustaa Montenegron viranomaisia vauhdittamaan digitalisaatiota ja toteuttamaan näyttöön perustuvaa työmarkkinapolitiikkaa;

34. kehottaa tehostamaan julkisten hankintojen avoimuutta, erityisesti hallitustenvälisiin sopimuksiin perustuvissa menettelyissä, ja noudattamaan siinä EU:n sääntöjä ja periaatteita kaikilta osin;

Energia, ympäristö ja yhteydet

35. kehottaa Montenegroa hyväksymään ja panemaan täytäntöön kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman, säätämään energiatehokkuuslakeja ja integroitumaan tiiviimmin EU:n energiamarkkinoihin keinoina edistää maan vihreää siirtymää, kehittää institutionaalista ja sääntelykehystään ja parantaa energia-alansa häiriönsietokykyä;

36. kannustaa hyväksymään jätehuoltoa, ilman ja veden laatua, luonnonsuojelua ja ilmastonmuutosta koskevat alakohtaiset strategiat, jotka takaavat investointien strategisen suunnittelun;

°

° °

37. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Montenegron presidentille, hallitukselle ja parlamentille.

PERUSTELUT

Montenegron pitkään historiaan mahtuu myös myrskyisiä aikoja. Minun toimenkuvaani tai meidän yhteiseen tehtäväämme ei kuulu velloa menneisyydessä, mutta se on muovannut maan nykyistä poliittista ja yhteiskunnallista todellisuutta merkittävällä tavalla. Vaikka menneisyyden tapahtumia ei tarvitse arvioida uudelleen, ne on hyvä pitää mielessä. Olen tavannut hyvin erilaisia poliittisia hahmoja kansallisyhteiskunnan edustajista ja pormestareista tasavallan presidenttiin, ja keräämäni arvokkaat tiedot ovat auttaneet laajentamaan näkemyksiäni ja vahvistamaan joitain aiemmin tekemiäni huomioita.

Montenegro on jälleen tutussa poliittisessa tilanteessa: yksi puolue oli vallassa kolme vuosikymmentä, ja sillä oli keskeinen rooli maan itsenäisyyden saavuttamisessa ja Nato-jäsenyydessä. Pitkään kestänyt hallinto jätti kuitenkin jälkeensä myös useita keskeneräisiä haasteita. Osaa niistä puolue ei onnistunut ratkaisemaan, ja toisia se taas oli aktiivisesti mukana luomassa. Tällä hetkellä vallassa olevan liittouma edustaa hyvin erilaisia näkemyksiä, ja tämä edellyttää tarkkaa koordinointia ja erilaisten kompromissien hyväksymistä. Ei siis voi väittää, ettei demokratia toimi Montenegrossa. Maan erittäin moniääninen mediakenttä on myös huomattavasti monipuolisempi kuin muualla lähialueella.

Vuonna 2024 hallituskoalitio ja parlamentaarinen oppositio saavuttivat rakentavassa yhteistyössä merkittävää edistystä säätämällä tärkeitä lakeja, jotka mahdollistivat keskeisten neuvottelulukujen sulkemisen. Montenegro on onnistunut päättämään kolme neljästä suunnitelmaan kuuluneesta luvusta, eikä tätä saavutusta pidä aliarvioida. Neljännen luvun eteneminen on toistaiseksi seisahtunut Kroatian esittämän vastustuksen vuoksi, mutta se on edelleen vakaasti työn alla.

Viittasin edellä historian merkitykseen, ja kysymys on erityisen ajankohtainen tämän ratkaisemattoman luvun yhteydessä, sillä tapaus on tiiviisti kytköksissä molempien naapurimaiden historiaan. Olemme tällä hetkellä harmillisesti umpikujassa, mutta olen varma, että kyseessä on väliaikainen hidaste, ja asia saadaan lopulta ratkaistua eurooppalaisten arvojen mukaisesti, jotka ovat Euroopan unionin perusta ja sen koko olemassaolon tarkoitus.

Hallituskoalitio on vahvistanut toistuvasti olevansa sitoutunut tekemään tarvittavat muutokset lainsäädäntöön, jotta Montenegron mukautumista Euroopan unioniin voidaan edistää ja helpottaa näin neuvotteluprosessin loppuunsaattamista. Mielipidekyselyt ovat poikkeuksetta osoittaneet, että montenegrolaiset antavat EU-jäsenyydelle vankan tukensa. Laajamittainen hyväksyntä antaa viranomaisille lisäpontta jatkaa uudistusten ja lainsäädännöllisten muutosten toteuttamista prosessin vaatimalla tavalla.

Tehokas paikallishallinto on tehokkaasti toimivan valtion edellytys. Tehokkuutta horjuttaa kuitenkin nykyinen vaalilainsäädäntö, jossa ei säädetä yleisestä valtakunnallisesta kunnallisvaalipäivästä, vaan kunnallisvaalit voidaan järjestää eri ajankohtina. Tämä epäyhtenäinen käytäntö synnyttää poliittisia jännitteitä, joilla on maan koko ja väestö huomioiden laajempia vaikutuksia kansallisella tasolla. Se heikentää myös sekä kunnallisten että valtionhallinnon viranomaisten toiminnan tehokkuutta. Vaalilainsäädäntö kaipaisi muutoksia, jotta epäjohdonmukainen käytäntö voitaisiin korjata ja ratkaista muut vaaliprosessiin liittyvät avoimet kysymykset.

Erityisen tärkeää olisi tarkastella oikeuslaitosta ja vakiinnuttaa sen asema itsenäisenä vallankäyttäjänä, erityisesti kun otetaan huomioon, että rikollisuuden ja korruption torjunta on

yksi Montenegron suurimmista haasteista. Olisi kuitenkin epäoikeudenmukaista väittää, että tämä kysymys koskee yksinomaan Montenegroa, koska yksikään maa ei ole immuuni tällaisille haasteille. Maiden tavoissa suhtautua näihin haasteisiin ja käsitellä niitä on kuitenkin eroja. Viranomaisten kanssa käydyissä keskusteluissa huomasin, että näistä haasteista ollaan erittäin tietoisia, mikä on myönteinen ja rohkaiseva merkki.

Kokonaisarvioni on, että poliittisesta tahdosta edetä kohti EU-jäsenyyttä ei ole pulaa. On kuitenkin erittäin tärkeä varmistaa, että päivänpolitiikan heilahtelut, jotka johtuvat nähdäkseni puolueiden suuresta määrästä ja siitä, että jokainen niistä haluaa ajaa omaa asiaansa, eivät estä tärkeiden lakien säätämistä, joka on välttämätöntä neuvotteluprosessin loppuunsaattamiseksi. Lainsäädännön on oltava mahdollisimman tehokasta, eikä kiusaukselle säätää sitä vain näön vuoksi saa antaa periksi.

Montenegron olisi pystyttävä hyödyntämään monipuolista ja kunniakasta historiaansa ja nähtävä suuret edistysaskeleet, jotka se on jo ottanut. Montenegro on itsenäinen ja täysivaltainen valtio, ja sen tulisi suunnata eteenpäin välittämättä turhanpäiväisistä pienuuskomplekseista. Maalla on kaikki mahdollisuudet liittyä Euroopan unioniin EU:n nykyisten toimielinten toimikauden aikana.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.